Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
C-sarja

C/2026/4648

23.9.2026

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean päätöslauselma

Eurooppalaiseen ohjausjaksoon 2025–2026 liittyviä uudistus- ja investointiehdotuksia koskevat ETSK:n suositukset

(C/2026/4648)

Esittelijät: **Gonçalo LOBO XAVIER**
Andrea MONE
Luca JAHIER

Oikeusperusta	työjärjestyksen 52 artiklan 4 kohta
Hyväksyminen täysistunnossa	18.6.2026
Täysistunnon numero	606
Äänestystulos (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	175/3/0

1. Johdanto

1.1 Käsillä oleva päätöslauselma on osa pakettia, johon kuuluvat myös komitean tiedonanto ([1]) ja sen yksityiskohtainen liite ([2]). Pohjana on vuosittainen työ, jota eurooppalaista ohjausjaksoa käsittelevä ETSK:n ryhmä on tehnyt kuulemalla EU:n jäsenvaltioiden talous- ja sosiaalineuvostoja, työmarkkinaosapuolia ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioita keskeisistä ohjausjaksoon liittyvistä osatekijöistä. Tiedonantoon ([3]) on koottu 27 jäsenvaltion työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden näkemyksiä kansallisista uudistus- ja investointiehdotuksista ja niiden täytäntöönpanosta (eurooppalainen ohjausjakso 2025–2026) ([4]). Tässä päätöslauselmassa esitetään tiedonannossa selostettujen sidosryhmäkuulemisten tulosten täydennykseksi ETSK:n poliittiset suositukset, päätelmät ja toimintapoliittiset ehdotukset.

1.2 ETSK jatkaa näin työtään, jota se on tehnyt viime vuosina eurooppalaisen ohjausjakson ja talouden ohjausjärjestelmän osallistavuuden lisäämiseksi, jotta niihin sitouduttaisiin jäsenvaltioissa yhä laajemmin ja jotta työmarkkinaosapuolet ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan organisaatiot pääsisivät osallistumaan niihin tiiviimmin. Laaja osallistuminen tukee näyttöön perustuvaa päätöksentekoa ja demokraattista legitimiteettiä ja lisää muutosvoimaisten politiikkojen ja systeemisen muutoksen yleistä hyväksyntää.

2. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon 2025–2026 liittyviä uudistus- ja investointiehdotuksia koskevat ETSK:n suositukset

ETSK

2.1 toistaa **suosituksensa**, jotka se on esittänyt lausunnoissaan monivuotisesta rahoituskehyksestä ([5]), syyspaketista ([6]) ja tuloksellisuusasetuksesta ([7]).

([1]) EU:n jäsenvaltioiden järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan näkemykset kansallisista uudistus- ja investointiehdotuksista ja niiden täytäntöönpanosta (eurooppalainen ohjausjakso 2025–2026).
([2]) Liite.
([3]) Eurooppalaista ohjausjaksoa käsittelevä ryhmä keräsi sidosryhmien näkemykset kyselylomakkeen ja viiden maavierailun avulla tammi- ja maaliskuun välisenä aikana 2026.
([4]) Kyselylomakkeessa oli kymmenen kysymystä, jotka oli ryhmitelty neljään pääluokkaan: 1) Jäsenvaltioiden uudistus- ja investointitoimenpiteet, erityisesti ne, jotka perustuvat vuoden 2025 maakohtaisiin suosituksiin ja niiden täytäntöönpanoon; 2) Kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanon loppuun saattaminen; 3) Kansallisten keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisten suunnitelmien täytäntöönpano ja seuranta; 4) Monivuotisen rahoituskehyksen ja eurooppalaisen ohjausjakson välinen yhteys.
([5]) *Kohti seuraavaa monivuotista rahoituskehystä* (EUVL C, C/2025/3202, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3202/oj), ja *Monivuotinen rahoituskehys 2028–2034* (EUVL C, C/2026/1974, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1974/oj).
([6]) *Talouspolitiikan EU-ohjausjakso 2025 – Syyspaketti* (EUVL C, C/2025/2019, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2019/oj), ja *Lisähuomioita talouspolitiikan EU-ohjausjakson 2025 jatkosta* (EUVL C, C/2026/10, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/10/oj).
([7]) Talousarvion menojen seurantaa ja tuloksellisuutta koskeva kehys, valmisteilla.

2.2 painottaa **tärkeimpiä havaintojaan**, joiden mukaan maakohtaiset suositukset ovat kyllä tähdellisiä, mutta sosiaalinen ulottuvuus jää vajaaksi. Elpymis- ja palautumistukivälineellä oli strategista arvoa, mutta se liittyi pandemiaan, se on osoittautunut yleisesti ottaen liian monimutkaiseksi ja keskitetyksi ja se on pantu täytäntöön liian hätäisesti. Monivuotisen rahoituskehyksen ja eurooppalaisen ohjausjakson välinen yhteys voisi vahvistaa EU:n lisäarvoa, mutta tämä riippuu suuresti toimista demokratian, toissijaisuusperiaatteen ja sosiaalisen tasapainon turvaamiseksi. ETSK:n näkökulmasta katsottuna ennen kaikkea työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden osallistuminen on edelleen menettelyn sanelemaa, mutta sillä ei ole vaikutusta. Lisäksi täytäntöönpanossa on edelleen yleisiä puutteita, ja ETSK kehottaakin kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota täytäntöönpanovalmiuksiin, hallinnon tehokkuuteen ja mitattavissa oleviin tuloksiin.

2.3 toteaa, että EU:n tulevaisuus riippuu dynaamisista ja vahvoista **yhteyksistä sen neljän pääomamuodon** (taloudellinen, inhimillinen, sosiaalinen ja ympäristöpääoma) **välillä**. Vastaavasti on keskityttävä entistä voimakkaammin kestävän kilpailukyvyn vahvistamiseen nojautuen tiukasti Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklaan, vihreän kehityksen ohjelmaan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin. ETSK kehottaa komissiota nivomaan nämä neljä pääomamuotoa yhteen ja etenemään niin, **ettei kasvussa keskitytä pelkästään BKT:hen** (kuten yhteinen tutkimuskeskus on suositellut ([8])), jotta voidaan omaksua turvallisuusmalli, jota määrittävät taloudellinen häiriönsietokyky, sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja ympäristökestävyys. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon ja maakohtaisiin suosituksiin on sisällytettävä kattavasti **sisämarkkinoiden toteuttaminen**, jossa kiinnitetään **erityistä huomiota pääomamarkkinaunioniin**, unohtamatta sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanoa koskevaa poliittista vastuuvelvollisuutta.

2.4 katsoo, että todellisen eurooppalaisen lisäarvon tavoittelemiseksi ja tuottamiseksi on ratkaisevan tärkeää, että nivottaessa eurooppalainen ohjausjakso yhteen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa **valjastetaan EU:n potentiaali ja pidetään samalla kiinni joustavuudesta, toissijaisuusperiaatteesta ja monitasoisesta hallinnosta**. ETSK torjuu kuitenkin jyrkästi rankaisevan makrotaloudellisen ehdollisuuden logiikan ja suosittelee myönteisten kannustimien rakennetta, jossa ohjausjaksossa yksilöidään strategiset pullonkaulat ja monivuotisessa rahoituskehyksessä tarjotaan kohdennettua tukea, jotta ne voidaan poistaa. ETSK panee merkille puolustuskyvyn ja -valmiuden kasvavan merkityksen ja kehottaa luomaan sääntely-ympäristön, joka tarjoaa oikeusvarmuutta ja tukea EU:n koordinoimiin voimavaroihin tehtävien investointien liikkeelle saamiseksi, jotta voidaan lisätä tuottavuutta, kilpailukykyä, talouskasvua, yhteenkuuluvuutta, häiriönsietokykyä ja strategista riippumattomuutta.

2.5 suosittaa **ottamaan oppia aiemmista kokemuksista** (erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon puutteista) ja varmistamaan, että monivuotisen rahoituskehyksen rakenteessa pidetään kiinni EU:n sosiaalista tavoitteista ja monitasoisesta hallinnosta. EU:n strategisten tavoitteiden pitkän aikavälin kestävyyden ja talouden häiriönsietokyvyn varmistamiseksi olisi huolehdittava finanssipoliittisesta liikkumavarasta, jotta voidaan saavuttaa EU:n yhteiset sosiaaliset tavoitteet ja etenkin antaa panos Euroopan komission äskettäin perustamaan sosiaalisten investointien keskukseen.

2.6 katsoo erityisesti, että **sosiaalisille kysymyksille annetaan usein liian vähän arvoa maakohtaisissa suosituksissa**, ja sosiaalisten maakohtaisten suositusten täytäntöönpano on perinteisesti ollut riittämätöntä, tehotonta tai jopa olematonta. ETSK seuraakin kiinnostuneena sosiaalisen lähentymisen kehystä ja jatkossa myös sen todellista vaikutusta EU:n talous- ja sosiaalipolitiikkojen yleiseen koordinointisykliin. ETSK katsoo, että niin kauan kuin havaittuja ongelmia ei ole ratkaistu, hallitusten toimille on annettava valtuutus ja niitä on vahvistettava tarvittavan dynamiikan aikaansaamiseksi kansallisella tasolla, jotta voidaan nopeuttaa uudistusten suunnittelua, täytäntöönpanoa ja toteuttamista sekä niiden demokraattista arviointia.

2.7 on vakuuttunut siitä, että saavuttaakseen tämän tavoitteen EU:n on **kehitettävä vankempi yhteistyökehys**, jossa tuloksista ja suorituskyvystä palkitaan kohdennetulla teknisellä avulla ja joustavuudella yhteisrahoituksessa kansallisten ja alueellisten olosuhteiden erityispiirteet huomioon ottaen.

([8]) Beyond GDP: delivering sustainable and inclusive wellbeing, yhteinen tutkimuskeskus.

2.8 suosittaakin **lisäämään työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden osallistumista** (kumppanuusperiaatteen vahvistamiseksi vaiheittain monivuotisen rahoituskehyksen ja eurooppalaisen ohjausjakson hallinnoinnin lähentyessä) **tekemällä siitä näennäisen menettelyllisen vaatimuksen sijaan merkittävä poliittisen onnistumisen edistäjä** sen pohjalta, että velvoitetaan arvioimaan sidosryhmien osallistumista koko toimintapoliittisen syklin ajan ja yksinkertaistetaan aidosti viranomaisille, yrityksille ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioille eikä vain Euroopan komission yksiköille aiheutuvaa hallinnollista ja sääntelystä aiheutuvaa taakkaa ja varmistetaan oikeasuhtaisuus.

2.9 kehottaa komissiota **parantamaan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä toteutettavien tiedotus- ja kuulemisprosessien laatua ja ajoitusta**. Olisi muun muassa investoitava kansalaisvuoropuhelun ja työmarkkina-osapuolten vuoropuhelun valmiuksien kehittämiseen, vahvistettava kuulemisprosesseja ja parannettava niiden aikatauluttamista, parannettava mahdollisuutta saada avoimia ja vertailukelpoisia tietoja sekä laadittava eurooppalainen säännöstö, jossa vahvistetaan, miten kuulemiset toteutetaan eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa ja miten kansalliset suunnitelmat laaditaan ja pannaan täytäntöön kansallisten käytäntöjen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelukehysten mukaisesti.

2.10 kehottaakin **ottamaan käyttöön kumppanuuden laadun ja vaikutusten pakollisen arvioinnin**. Siinä ei pitäisi rajoittua arvioimaan vain sitä, onko kumppaneita kuultu, vaan olisi myös tarkasteltava, missä määrin niiden panos on muokannut lopullisia toimenpideohjelmia. Tähän on **yhdistettävä täytäntöönpanomekanismien perinpohjainen yksinkertaistaminen**, joka on suunniteltava yhdessä hallintoviranomaisten, alueellisten elinten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa sen varmistamiseksi, että tarkastus- ja seurantajärjestelmät ovat oikeasuhtaisia ja noudattavat yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin periaatetta aiheuttamatta liiallista byrokraattista päällekkäisyyttä.

Bryssel 18. kesäkuuta 2026.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Séamus BOLAND